

Justitie pakt zorgfraude niet aan. Schade loopt in miljarden.

Door [Wim Groot](#) - 10 augustus 2024

Geplaatst in [Fraude](#) - [Zorg](#)

Volgens schattingen van het Centraal Bureau voor de Statistiek verdienen criminelen in Nederland ruim 10 miljard euro per jaar met de handel in cocaïne. Dat is vrijwel evenveel als de geschatte omvang van de fraude in de zorg. Het Openbaar Ministerie (OM) verklaarde deze week in een interview met het onderzoeksplatform Follow the Money dat ongeveer 10 procent van de circa 100 miljard euro aan zorguitgaven door fraude in handen van criminelen komt. Dit percentage komt overeen met schattingen van de omvang van zorgfraude in andere landen.

Alarmerende berichten over de omvang van de fraude in de zorg zijn niet nieuw. Twee jaar geleden kwam de Algemene Rekenkamer met het bericht dat jaarlijks 3 tot 6 miljard euro aan publiek geld verdwijnt door fraude in de zorg. De vereniging van Nederlandse gemeenten schat dat 2 tot 5 procent van het zorggeld dat gemeenten beheren door fraude verloren gaat. Dan hebben we het over 200 tot 500 miljoen euro per jaar alleen al aan fraude met de maatschappelijke ondersteuning en de jeugdzorg waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn.

Zorgfraude veiliger dan drugshandel

Als de cijfers van het OM juist zijn, dan kost fraude in de zorg de samenleving meer dan de uitgaven aan geneesmiddelen bij de apotheek (circa 5,7 miljard euro) en de uitgaven aan wijkverpleging (4,1 miljard euro) bij elkaar opgeteld.

De overeenkomsten tussen de cocaïnehandel en de fraude in de zorg gaan nog verder. Het OM geeft

Justitie pakt zorgfraude niet aan. Schade loopt in miljarden.

in het interview aan dat het, net als bij de cocainehandel, niet in staat is de toenemende criminaliteit in de zorg te bestrijden. Toch zijn er ook verschillen. Zo is volgens het OM zorgfraude een 'veiliger vorm van criminaliteit dan wanneer je je met wapens of drugs bezighoudt en zorgfraude levert behoorlijk wat op'. Dat is niet verwonderlijk, want aan de opsporing en vervolging van criminelen die in wapens of drugs handelen besteedt het OM heel wat meer geld en menskracht dan aan zorgfraude.

Jaarlijks brengt het OM meer dan vierduizend harddrugszaken aan bij de rechter. Voor zorgfraude heeft het OM jaarlijks slechts capaciteit om twintig zaken voor de rechter te brengen. Geen wonder dat de georganiseerde criminaliteit de zorg steeds meer als verdienmodel ontdekt: er valt veel mee te verdienen en de pakkans is klein.

Het OM zegt dan ook dat steeds meer criminele netwerken die zich eerder schuldig hebben gemaakt aan plofkraak, drugshandel en geweld, zich nu op de zorg richten. Toegegeven, de bedreigingen, ontvoeringen, vuurwapengeweld en liquidaties die bij de drugshandel schering en inslag zijn, komen bij zorgfraude nog niet voor. Maar dat lijkt slechts een kwestie van tijd.

Fraude-opsporing heeft weinig prioriteit

Een ander verschil met de aandacht voor harddrugscriminaliteit is dat ernst en het ondermijnende effect van fraude in de zorg stelselmatig worden gebagatelliseerd. Meer dan tien jaar geleden schreef ik een artikel waarin ik betoogde dat uit internationale studies bleek dat de omvang van de fraude tussen de 3 en 10 procent van de zorguitgaven bedroeg. Door velen werd ik toen voor gek versleten. Het aantal gevallen waarbij zorgfraude aan het licht kwam, was in die tijd heel gering. De zorgverzekeraars spoorden in die jaren minder dan 8 miljoen euro aan fraude op. In de loop van de jaren zijn de zorgverzekeraars wel wat actiever geworden. In 2019 was de opgespoorde zorgfraude opgelopen tot 80 miljoen euro. Nog altijd een schijntje vergeleken met de totale geschatte omvang van de zorgfraude.

De laatste jaren neemt de aandacht weer af. Voor zorgverzekeraars heeft fraude-opsporing weinig prioriteit. Dit komt omdat het weinig zin heeft om er veel tijd en moeite in te steken, omdat de justitiële opsporingsdiensten en het OM er niets mee doen. De Algemene Rekenkamer concludeerde twee jaar geleden al dat de aanpak van fraude nauwelijks werkt en dat de organisaties die bij de opsporing van fraude zijn betrokken niet genoeg doen om vast te stellen of er wordt gefraudeerd. Zelfs bij heel sterke signalen van fraude wordt er niet ingegrepen, aldus de Rekenkamer.

Ondanks de groeiende belangstelling van de georganiseerde criminaliteit voor de zorg, was het bedrag dat zorgverzekeraars vorig jaar aan fraude opspoorden teruggelopen tot 19 miljoen euro. De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat het OM maar weinig zaken aanpakt. Dan heeft het voor gemeenten en zorgverzekeraars weinig zin om meer gevallen van fraude aan te brengen bij justitie. Die verdwijnen toch in een la. Het gevolg is dat criminelen in de zorg vrij ongestoord hun gang kunnen gaan.

Justitie pakt zorgfraude niet aan. Schade loopt in miljarden.

Het is ook tekenend voor deze geringe aandacht dat de opmerkelijke uitspraken van het OM over de omvang van de zorgfraude en de toenemende invloed van criminele netwerken in de zorg in het interview met Follow the Money weinig aandacht in de andere media hebben gekregen. Alleen *de Telegraaf* besteedde er aandacht aan.

We betalen allemaal mee

Zorgfraude moet serieuzer worden aangepakt. De toenemende zorgfraude is een bedreiging voor het draagvlak onder burgers en de solidariteit in de zorg. Cocaïnegebruikers moeten het zelf voor hun geweten verantwoorden of ze met het geld dat ze aan cocaïne uitgeven, de georganiseerde misdaad in stand houden. In de zorg is die keuze er niet. We betalen allemaal de verplichte zorgpremies en belastingen waaruit de zorg wordt gefinancierd.

Geld waarvan een deel door fraude in de zakken van de georganiseerde misdaad verdwijnt. We betalen allemaal mee aan de verdiensten van criminelen in de zorg. Als het OM net zo veel tijd en energie gaat besteden aan het vervolgen van zorgfraude als aan drugshandel, zouden onze zorgpremies een stuk lager kunnen zijn.

Hoogleraar economie [Wim Groot](#) schrijft enkele keren per maand voor Wynia's Week, vaak over gezondheidszorg.

De **donateurs vormen het fundament van Wynia's Week**. U maakt het mogelijk dat ons online magazine 104 keer per jaar verschijnt. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). **Alvast hartelijk dank!**